

Pišu: Đurđa Marčetić i Jovana Mičinović

Samorukovođenje: ključni faktor ličnog i profesionalnog uspeha

Vrlo često govorimo o važnosti dobrih lidera, menadžera i tome koliko je važno adekvatno rukovoditi ljudima, međutim isto tako je bitno da pojedinac uspešno rukovodi sobom. Naime, uspeh današnjih organizacija u velikoj meri zavisi od proaktivnog ponašanja osnaženih pojedinaca.

Uspešno rukovođenje sobom, odnosno samorukovođenje postaje jedan od ključnih faktora za ostvarivanje svojih ličnih i profesionalnih ciljeva u današnjem svetu naglih i čestih promena. Samorukovođenje je u svojoj osnovi vrlo složeno i podrazumeva posedovanje različitih veština kao što su: samopouzdanje, proaktivnost, samomotivacija, postavljanje ciljeva, samosvest, donošenje odluka i samodisciplina. Ovo su veštine koje pojedinac može da razvije samostalno ili uz pomoć rukovodioca. Verujemo da ste imali prilike da čujete nešto više o ovim veštinama ranije, međutim u ovom tekstu bismo želeli da se osvrnemo na korisne strategije koje mogu doprineti očuvanju i razvoju ovih veština onda kada se desi neka neočekivana promena.

„Ekstremne promene dovele su do toga da doživljavamo osećaj gubitka kontrole. Uglavnom nam je rečeno da nešto ne možemo da uradimo ili da nešto moramo da uradimo. Ne možemo ići na posao. Ne možemo izaći napolje. Ne možemo biti sa porodicom. Moramo da nosimo masku. Moramo ostati u zatvorenom. Moramo da dezinfikujemo pakete. Osećaj gubitka kontrole može dovesti do osećaja iscrpljujuće bespomoćnosti koji umanjuje pozitivnu energiju koja nam je potrebna da učinimo mnogo toga“ (Fauler, S.).

Suzan Fauler, jedna od osnivačica programa **Self-leadership** kompanije Blanchard, daje nam nekoliko strategija koje nam mogu pomoći da očuvamo visok nivo samorukovođenja. Iako Suzan u ovom primeru stavlja akcenat na globalne promene i izazove koje je prouzrokovala pandemija Korona virusa, strategije koje deli s nama mogu biti jednako korisne i primenljive na mnoge druge situacije.

Prva u nizu strategija koje Suzan predlaže jeste **osporavanje predubeđenja**.

Osporavanje predubeđenja zapravo podrazumeva proces kritičkog razmišljanja i preispitivanja postojećih uverenja ili stavova pojedinaca. To znači da je potrebno da osoba prikupi informacije iz različitih izvora, razmotri kontraargumente kako bi izbegla pristrasnost i stekla dublji i objektivniji uvid o određenoj temi. Takođe, pruža pojedincu priliku da određenu situaciju sagleda iz druge perspektive. Predubeđenje je uverenje zasnovano na prošlom iskustvu koje ograničava trenutna i buduća iskustva. Samorukovođenje uči da ograničenja nisu problem; problem je to što mislimo da su nam ta uverenja jedini izvori moći. Na primer, imamo predubeđenje da rad od kuće nije jednako produktivan i stimulativan kao iz kancelarije. Takvim uverenjem ulazimo u začarani krug gde sebe sputavamo da zapravo uživamo u svom poslu i dajemo svoj maksimum i na sve to uskraćujemo sebi benefite ovakvog načina rada. S druge strane, neki konstruktivan način razmišljanja jeste da rad od kuće podrazumeva isto radno vreme i istu količinu zadataka, s tim da imamo veću moć da upravljamo sopstvenim vremenom i prostorom (možemo da uredimo prostor za rad po sopstvenoj želji, da uštedimo vreme odlaska i dolaska sa posla itd.).

Druga strategija samorukovođenja podrazumeva **aktiviranje svojih tačaka moći**. Većina ljudi smatra da postoji samo jedan izvor moći koji proizilazi iz pozicije koju zauzimate u društvu ili kompaniji. Međutim, Suzan naglašava da često ta moć zavisi od nas samih, te govori o četiri druga oblika moći koje možemo aktivirati:

- **lična moć** – posedovanje međuljudskih i liderskih veština
- **moć nad zadatkom** – imati kontrolu nad zadatkom ili poslom
- **moć odnosa** – biti povezan

- **moć znanja** – imati relevantno iskustvo ili stručnost.

Iako je razumljivo da u izazovnim situacijama posežemo za savetom ili pomoći iskusnijeg kolege ili nadređenog, veoma je važno osvestiti se da je nekada moć u našim rukama. Svesnost o različitim izvorima moći omogućava pojedincu da prepozna sopstvenu moć i aktivira je u skladu s potrebama i ciljevima.

Treći princip samorukovođenja je **proaktivnost**.

„Kada proaktivno radite čak jedan ili dva zadatka dnevno, nauka kaže da tako smanjujete stres i dobijate pozitivnu energiju“ (Fauler, S.). Suzan nam ovim zapravo poručuje da je veoma značajno da proaktivno organizujemo dan. Plan treba praviti uzimajući u obzir značaj zadataka koje je potrebno završiti tog dana, ali da treba da ostavimo dovoljno prostora za aktivnosti koje doprinose očuvanju našeg mentalnog zdravlja. Iako možda nećemo uspeti da završimo sve što smo namerali, jako je važno napraviti plan. Istraživanja pokazuju da je dovoljno obaviti svega jedan do dva proaktivna zadatka dnevno, kako bismo se osećali dobro i smanjili nivo stresa.

Iako možda dobro vladate sobom, svojim vremenom i zadacima u uobičajenim situacijama, razmislite da li održavate isti stepen samorukovođenja onda kada nastupi neka promena ili kada se nađete u nekim izazovnim situacijama. Ostavljamo vam ove alate kako biste se pripremili za neku narednu nepredvidivu situaciju i održali visok stepen samorukovođenja. ▢

Đurđa Marčetić i Jovana Mičinović,
HR saradnice
hart DEVELOPMENT PROJECTS
H.art development center doo
www.hart.rs
www.blanchard.rs